

Изх. № 109 /25.09.2017г.

ДО
Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО
И
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЪВЕТА ПО
ПРИЛАГАНЕ НА АКТУАЛИЗИРАНАТА
СТРАТЕГИЯ ЗА ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА
РЕФОРМАТА В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

Относно: необходимост от преглед и прецизиране на актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система

Уважаема министър Цачева,

Във връзка с последното заседание на Съвета, което се проведе на 24 юли тази година, и взетото на него решение, заинтересованите страни да представят становище за необходимостта от ревизиране на актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система и пътната карта за нейното изпълнение, **Национална мрежа за децата подкрепя направеното предложение от Националния институт на правосъдието за преглед и прецизиране на двата документа.**

Считаме, че актуализацията на двата документа ще помогне не само за отпадане на вече изпълнени мерки, прецизиране на приоритетите и редактиране на формулировки, но и за интегрирането в тях на други стратегически документи като пътна карта по мярка 13 от плана за действие за 2017 г. за изпълнение на препоръките от независимия анализ на прокуратурата и Плана за действие за изпълнение на препоръките, определени в Докладите на Европейската комисия за напредъка на България по Механизма за сътрудничество и оценка. Надяваме се, че интегрирането на различните документи, пътни карти и планове в Актуализирана стратегия и цялостна Пътна карта/план за нейното изпълнение ще допринесе и за подобряване на ефективността на мониторинга и отчитането на напредъка по различните цели и мерки. В случай на съгласие, предлагаме на заседанието на Съвета да се обсъди и конкретен период/срок за изпълнение, който да бъде добавен към двата документа с оглед тяхното отличаване от съществуващите към момента стратегически документи.

Изразяваме нашата удовлетвореност от това, че темата за детското правосъдие бе гласувана за един от трите основни приоритета за изпълнение на Актуализираната стратегия. Усилията за реформа в тази област продължават вече над десетилетие, но за съжаление **законодателната рамка все още не отговаря на международните стандарти¹ и не гарантира пълното зачитане на**

¹ Важни международни актове в областта на правата на човека и детското правосъдие: 1. Конвенция на ООН за правата на детето (КПД) и Общ коментар №10 (2007) на Комитета по правата на детето на ООН за правата на децата и правосъдието за лица, ненавършили пълнолетие (Общ коментар № 10). 2. Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ), 1950 г., чийто чл. 5 регламентира същността на лишаването от свобода и гаранциите, свързани с него, също е със задължителна сила за Р. България. 3. Стандартните минимални правила на ООН за правораздаване по отношение на ненавършили пълнолетие (Правилата от Пекин), 1985 г.; 4. Правилата на ООН за защита на ненавършили пълнолетие лица, лишени от свобода (Правилата от Хавана), 1990 г.; 5. Насоките на ООН

правата на децата, за което страната търпи критики от Комисаря по правата на човека към Съвета на Европа, Комитета по правата на детето към ООН, Европейският комитет за предотвратяване на изтезанията и на нечовешкото или унижително отнасяне или наказание и други международни организации.

Във връзка с това, подкрепяме напълно усилията за **създаване на ориентирана към правата на детето правна уредба**, изцяло съобразена с международните правни стандарти и с установените приложими най-добри чуждестранни практики. Предлагаме прецизиране на целите и мерките, заложи в текстовете, свързани с детското правосъдие, като настояваме за разписване на текстове, свързани с отмяна на Закона за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните; институциите, предвидени в него и приемане на разработения проект на нов Закон с работно заглавие „Закон за отклоняване от наказателно производство на непълнолетни лица“.

Призоваваме за разпознаване от страна на институциите на децата в конфликт със закона като деца в риск. Извършването на противообществена проява или престъпление е израз на тяхното трудно израстване и изисква подкрепа със специално внимание и в максимална бързина поради влиянието, което мерките оказват върху бъдещото лично, обществено и образователно развитие на децата. Тук Държавната агенция за закрила на детето, Министерството на труда и социална политика и Агенцията за социално подпомагане би трябвало да имат по-съществена роля в предоставянето на подкрепа чрез социални услуги в общността и други подпомагачи/закрилящи мерки.

Предвид различните виждания на отговорните министерства и агенции за програмите и услугите за децата в конфликт със закона, **предлагаме една от конкретните мерки да бъде формулирана като „Установяване на обща концепция и философия за работа за деца в конфликт със закона между различните институции и заинтересовани страни** и гарантиране на взаимодействие между системата за правосъдие и системата за закрила чрез **осигуряване и прилагане на механизми за междуинституционално взаимодействие, професионална координация и насърчаване на мулти-дисциплинарен подход“**.

Категорично настояваме децата до 14 г., които имат прояви в конфликт със закона и тези над 14 г. с прояви, свързани с техния статус, като бягство от училище, дома и др. да бъдат възприемани като деца в риск, които да бъдат обект единствено на подкрепа и закрила. Лишаването от свобода с цел наказание следва да се прилага само спрямо деца над 14 г., единствено като най-крайна мярка и за най-кратък период.

Освен специализираните съдебни състави, звена в прокуратурата и органи по разследването, считаме, че Пътната карта следва да предвиди **специализация на всички групи държавни служители от системата за детско правосъдие**: полицаи и служители на МВР, съдии, прокурори, следователи, адвокати; пробационни служители; служители в пенитенциарните заведения; социални работници, учители, психолози и др., на база на установени стандарти за тяхната компетентност и повишаване на капацитета им чрез:

- Изработване и въвеждане на професионални стандарти за подбор, поддържане на квалификацията, конкурентно кариерно развитие и атестация.
- Разработване на планове и програми за осигуряване на въвеждащи и надграждащи обучения, подкрепа и супервизия на специалистите, работещи с деца, на база на установените стандарти за компетентност.

за превенция на девиантното поведение на лица, които не са навършили пълнолетие (Насоки от Рияд), 1990 г.; 6. Европейските правила за ненавършилите пълнолетие правонарушители, които са обект на санкции и мерки (Европейски правила за децата правонарушители) (Европейските правила); 7. Насоките на Комитета на министрите на Съвета на Европа за правосъдие, съобразено с интересите на детето (Насоки за правосъдие, съобразено с интересите на детето).

Предлагаме и следните допълнителни мерки и дейности за тяхното реализиране:

- Развиване и прилагане на **ефективни програми и услуги за превенция, подкрепа, реинтеграция и ресоциализация на децата и младите хора:**
 - Анализ на съществуващите социални, образователни, здравни и други програми и интегрирани услуги и оценка на нуждите от разкриване на нови и/или повишаване капацитета на съществуващите.
 - Повишаване ефективността на съществуващите услуги и развиване на нови такива, в зависимост от оценката на потребностите – виж по-горе – и съответните областни и общински стратегии и планове.
- **Подобряване на условията на задържане и лишаване от свобода на децата чрез:**
 - Осигуряване на адекватни материални условия на настаняване;
 - Гарантиране на достъп до качествено образование и здравеопазване във всички места, в които деца се лишават от свобода, от външни на тези места институции;
 - Осигуряване възможности децата да поддържат връзка с родители/роднини чрез финансово подпомагане за посещения и настаняване в близост до местонахождението им;
 - Недопускане на насилие и тормоз - от служителите и между децата, и прилагане на ефективни мерки за тяхната превенция;
 - Осъществяване на постоянен контрол и наблюдение за стриктното спазване правата на децата лишени от свобода.

Бихме искали да потвърдим нашата готовност да партнираме добронамерено и отдадено за намирането на трайни решения в най-добрия интерес на децата и техните родители, както и да допринесем за прецизирането на Актуализираната стратегия за реформа в съдебната система и Пътната карта към нея.

С уважение,

The image shows a circular official stamp on the left and a handwritten signature on the right. The stamp contains the text "НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА" around the top edge, "НМД" in the center, and "СОФИЯ" around the bottom edge. The signature is written in blue ink over the stamp.

Георги Богданов
Изпълнителен директор
Национална мрежа за децата